

Warten, Brug tussen natuur en stad Brêge tusken natuer en stêd

Visie op de toekomst van Warten
2023 – 2028

Inhoudsopgave

Samenvatting Visie op de toekomst van Warten 2023 – 2028	4
Inleiding	5
1. Optimaliseren en versterken van voorzieningen.	7
Wonen	7
Nieuwbouw	7
Sociale huurwoningen	8
Levensloopbestendige woningen	8
Glasvezel	8
Onderwijs	8
Verkeer en vervoer	8
Veiligheid	8
Parkeren	9
Openbaar vervoer	9
Bruggen	9
Fietspad	10
Zorg en Welzijn	10
Ouderen	10
Jeugd(soos)	10
AED	10
2. Behoud van gemeenschapsgevoel	11
Vrijwilligers	11
OMNI-vereniging	11
Dorpshuis	11
Dorpsplein	11
Werkgelegenheid en bedrijvigheid	11
Behoud karakter dorp	12
Doarp yn it Grien	12
Website	12
3. Recreatie en Toerisme	12
Watersport	13
In het dorp	13
Jachthavens	13
Wandelen	13

Fietsen	13
Fietsvoorzieningen	14
Fietsverhuur	14
Fietspont	14
Praamtochten.....	14
Museum.....	14
4. Dorpsbelangen Warten	15

Samenvatting visie op de toekomst van Warten 2023 – 2028

Op de website van Warten staat het concept van de visie op de toekomst van Warten 2023 – 2028.

Warten is een prachtig, waterrijk dorp in het hart van Fryslân. Het is gelegen onder de rook van Leeuwarden en met het Nationaal Park De Alde Feanen in de achtertuin is Warten met recht 'brug tussen natuur en stad'. Tegelijkertijd heeft het dorp te maken met vergrijzing en een tekort aan woningen voor verschillende doelgroepen o.a. starters. Om daar effectief mee om te gaan is het van belang zo alert mogelijk in te spelen op ontwikkelingen. Het doel is Warten leefbaar te houden voor alle generaties, waardoor bewoners willen en kunnen wonen in hun eigen dorp.

Het plan is onderverdeeld in vier onderwerpen

1. Optimaliseren en versterken van voorzieningen

Wonen - Onderwijs - Verkeer - Zorg en Welzijn

2. Behoud van gemeenschapsgevoel

Verenigingsleven - Vrijwilligers - OMNI-vereniging - Dorpshuis - Dorpsplein -
Werkgelegenheid en bedrijvigheid - Behoud karakter van het dorp

3. Recreatie en Toerisme

Watersport - Wandelen - Fietsen - Praamtochten - Museum

4. Dorpsbelangen Warten

De visie wordt op **de algemene ledenvergadering van Dorpsbelangen d.d. 9 maart a.s.** gepresenteerd in **de Kok en de Walvis**. We hopen u daar te ontmoeten.

Namens Bestuur Dorpsbelangen

Inleiding

Dit plan gaat over de toekomst van Warten en haar inwoners.

Warten is een prachtig, waterrijk dorp in het hart van Fryslân. Het is gelegen onder de rook van Leeuwarden en met het Nationaal Park De Alde Feanen in de achtertuin is Warten met recht 'brug tussen natuur en stad'. Tegelijkertijd heeft het dorp te maken met vergrijzing, verdunning (als gevolg van minder mensen per woning) en een tekort aan woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder starters. Om daar effectief mee om te gaan is het van belang zo alert mogelijk in te spelen op ontwikkelingen. Het doel is Warten leefbaar te houden voor alle generaties, waardoor bewoners willen en kunnen wonen in hun eigen dorp.

In gesprekken met inwoners van Warten komen regelmatig het behoud van het gemeenschapsgevoel en het optimaliseren en versterken van voorzieningen aan de orde. Met name de demografische ontwikkeling baart hen zorgen. Onderwerpen als nieuwbouw, herinrichting Rounwei, behoud van verenigingsleven en een multifunctioneel dorps huis komen dan ook uitdrukkelijk in dit stuk naar voren.

Om te weten wat er speelt in Warten is Dorpsbelangen onder andere afhankelijk van datgene wat de bewoners met haar delen. De inwoners zijn via de Kommune uitgenodigd mee te denken over de toekomst van hun dorp.

Het moet zowel voor de inwoner als de toerist goed toeven zijn in Warten!

Wij zijn ons bewust dat een visie aan verandering onderhevig is. Om onze doelen realistisch en uitvoerbaar te houden hebben we er voor gekozen om voor dit visiedocument op te stellen voor een periode van 5 jaar.

We behandelen dit plan dan ook als vast agendapunt op de jaarlijkse algemene ledenvergadering. We stellen alle meningen en reacties op prijs.

Namens Bestuur Dorpsbelangen

Warten ...

- Heeft ca. 900 inwoners
- 9 buurtverenigingen
- Telt 357 woningen

Warten ligt...

- Dicht bij een prachtig natuur- en recreatiegebied De Alde Feanen en wordt de ' Brug tussen natuur en stad' genoemd.
- Centraal in Friesland op korte afstand van Leeuwarden, Drachten, Heerenveen en Sneek.
- Aan het Wartenster Wiid en de Rogsleat.

Warten is...

- Sinds 2014 onderdeel van de gemeente Leeuwarden.
- De belangrijkste verbinding van Leeuwarden naar De Alde Feanen en vv.
- Onderdeel van de eerste staande-mast route.

Warten heeft...

- Een goede naam op het gebied van scheepsbouw, reparatie, winterberging en onderhoud.
- Verhuurbedrijven van plezierjachten
- Jachthavens
- Horeca
- Logies

In Warten...

- Passeren jaarlijks ca. 12.000 pleziervaartuigen.
- Wordt ieder jaar de Merke gevierd.
- Is er één keer per 2 jaar Wartenster Wetter Wille

1. Optimaliseren en versterken van voorzieningen.

Warten heeft ...

een basisschool, kinderdagverblijf, bakker, sportveld incl. buitenfitnesstoestellen, tennisbaan, ijsbaan, jeu de boules baan, speeltuin, voetbalkooi, busverbinding met Leeuwarden, horeca, overnachtingsmogelijkheden, activiteitenboerderij, vergaderlocatie en twee kerken.

De basisvoorzieningen komen steeds meer onder druk te staan. Het aantal inwoners vertoont een dalende lijn, de groep mensen boven de 60 jaar neemt toe, er wonen steeds minder inwoners per woning en niet-permanente bewoning komt steeds vaker voor.

Wonen

Ook in Warten zit de woningmarkt op slot. Er zijn weinig betaalbare woningen te koop en in de huurwoningmarkt is nauwelijks doorstroming. Met name jongvolwassenen kunnen geen zelfstandige woning vinden of betalen. Door het gebrek aan starterswoningen zijn jongeren gedwongen langer dan gewenst thuis bij hun ouders te blijven wonen of ze verlaten, vaak tegen hun zin, het dorp. Veel huishoudens willen graag een volgende stap zetten naar een groter huis, maar ook daar is weinig aanbod voor de juiste prijs. Ouderen geven aan dat er onvoldoende levensloopgeschikte woningen beschikbaar zijn.

Nieuwbouw

Nieuwe woningen zijn goed voor de sociale structuur in het dorp, de verenigingen, de sport en ook de basisschool.

Voor nieuwe woningen of toename van het aantal woningen zijn twee opties:

- Inbreiding
Binnen de bebouwde kom van een dorp de open plekken invullen of bestaande locaties herbestemmen.
Eind 2022 is de oude zuivelfabriek 'Helpt Elkander' verkocht. Dorpsbelangen maakt zich sterk om daar de wensen van de bewoners te realiseren, zoals woningen voor starters (studio's), gezinnen en ouderen, alsmede handhaving van het huidige beeld van de bebouwing met zijn architectonische en karakteristieke kwaliteit. Zo ook het qua formaat herkenbaar aanwezige voormalige kaaspakhuis. Inmiddels heeft een gesprek plaatsgevonden met de beleidsadviseur Wonen van de gemeente Leeuwarden. Zij staat open voor de wensen en ideeën uit het dorp. Dorpsbelangen heeft aangegeven dat zij hoopt dat bezuinigingen later in het proces niet ten koste gaan van de kwaliteit van het geheel. Wat voor Dorpsbelangen, maar ook voor de gemeente belangrijk is, dat de agrarisch-industriële uitstraling voor Warten bewaard zou moeten blijven. Dorpsbelangen maakt zich hier sterk voor in samenwerking met de gemeente.
- Uitbreiding
Buiten de huidige contouren van een dorp mogelijkheden creëren.
Binnen het nieuwbouwplan van projectontwikkelaar Zwanenburg is ook aandacht voor doorstromen binnen het dorp. Het idee is dat bewoners van Warten voorrang hebben op de aankoop binnen het nieuwbouwplan, indien zij ook voorrang geven aan eigen inwoners bij de verkoop van de huidige woning. Op het moment van schrijven ligt een principeverzoek bij gemeente en provincie voor nieuwbouwwoningen aan het water. Dorpsbelangen Warten heeft hier alleen indirect invloed op en zorgt er voor in contact te blijven met gemeente en omwonenden om de belangen van het dorp zo goed mogelijk te representeren en te bewaken.

Aandachtspunt: Als de nieuwbouw wordt gerealiseerd moet de zwemsteiger een nieuwe plek krijgen en rekening worden gehouden met de mogelijkheid tot wandelen.

Daarnaast zijn er mogelijkheden voor woningen voor ouderen en jongeren aan de Rounwei 20 t/m 25, de voormalige bejaardenwoningen van Elkien en eventueel in de toekomst het Iepenstee.

Sociale huurwoningen

Elkien, de woningcorporatie heeft alle sociale huurwoningen in Warten. Dit was in 2021 ongeveer 24%. Het betrof 94 huurwoningen op een totaal van 396 huizen in Warten. Zij zijn gebonden aan landelijke toewijzingsregels. Mensen met een urgentieverklaring hebben voorrang, ook al hebben zij geen binding met het dorp. Hierdoor komt de woonwens van eigen inwoners, met name de jeugd, vaak in het gedrang. Terwijl juist zij, niet alleen door hun band, maar ook hun leeftijd, van onschatbare waarde zijn voor het in stand houden van de leefbaarheid van Warten. Het is daarom dat Dorpsbelangen in gesprek blijft met Elkien en continue alert is op het toewijzingsbeleid van de sociale huurwoningen. Recentelijk is bekend geworden dat het beleid hierop aangepast gaat worden.

Levensloopbestendige woningen

Er zijn meer levensloopbestendige woningen nodig in Warten. Dit om ouderen perspectief te geven in Warten te kunnen blijven wonen, terwijl zij hun (grotere) huis vrij maken voor een jongere generatie. Dit kan wanneer Elkien of de particulier eigenaar zelf, bestaande woningen hierop aanpassen. Een andere mogelijkheid is nieuwbouw voor deze doelgroep.

Daarnaast zijn een aantal huurwoningen die op basis van doelgroep, maar ook voor wat betreft uitstraling/kwaliteit vervangen zouden moeten worden. Hier kan de herontwikkeling Rounwei een belangrijke rol spelen. De eerste contacten hierover zijn inmiddels gelegd met Elkien.

Glasvezel

Naar aanleiding van een campagne wordt de aanleg van glasvezel, voor die inwoners die zich daar voor hebben opgegeven, gerealiseerd in het dorp. Van deze situatie kan gebruik gemaakt worden om bijvoorbeeld de bestrating in het dorp aan te pakken.

Onderwijs

De kinderopvang en basisschool zijn een bindende factor in het dorp. Tussen de kinderen ontstaat door samen leren, spelen en sporten een stevige sociale samenhang en de ouders tonen grote betrokkenheid bij de school. Daarnaast wordt de basisschool als basis gezien voor jeugdclubs en verenigingen en dient het als ontmoetingsplek voor jonge gezinnen.

Voor het vervolgonderwijs is Warten aangewezen op Leeuwarden, Grou en Burgum. De meeste scholieren gaan naar het vervolgonderwijs in Leeuwarden. Dit komt mede doordat er alleen een busverbinding is naar Leeuwarden en niet naar Grou en Burgum.

Verkeer en vervoer

Een goede infrastructuur in en om het dorp is van belang voor de leefbaarheid van Warten. Of het nu gaat om veiligheid in het verkeer, openbaar vervoer of fietspaden.

Veiligheid

De verkeersveiligheid op de Rounwei blijft een aandachtspunt. Warten heeft te maken met zwaar bestemmingsverkeer. Het landbouwverkeer door het dorp via Oosterburen, Hoofdstraat en de Meagere Weide creëert gevaarlijke situaties op plekken waar veel kinderen oversteken op weg naar school, de voetbalkooi of de speeltuin. Bijvoorbeeld op de Meagere Weide.

Zwaar verkeer veroorzaakt ook scheuren bij de oudere huizen aan de Hoofdstraat.

Inmiddels is bij de gemeente Leeuwarden een project opgezet voor de herinrichting van de Rounwei ter verbetering van de veiligheid. Hieronder valt ook de aansluiting van het fietspad vanaf Grou op de Rounwei en de bestrating van het fietspad aan de Midsbuorren welke ook aan moet sluiten op de Rounwei.

Parkeren

Omdat de parkeerplaatsen achterblijven bij het aantal voertuigen levert dit de nodige ongewenste situaties op. Zo ontstaan bij basisschool 'De Finne' aan de Meagere Weide regelmatig gevaarlijke momenten, doordat auto's langs de weg parkeren. Een afgebakende schoolzone en meer parkeergelegenheid bij de school kunnen voor meer veiligheid voor overstekende kinderen zorgen. Vanuit de dorpsbewoners is een voorstel gedaan voor een nieuw idee en gedeeld met Dorpsbelangen. Dit heeft nog steeds onze aandacht. We hebben contact met de gemeente gehad en er wordt nader gekeken naar een mogelijke invulling hiervan.

Ideeën voor nieuwe parkeerplaatsen

- Op De Bleek en De Greiden, achter het gymnastieklokaal, kunnen door een andere verdeling tussen rijbaan/ groen en trottoir meer parkeerplekken gecreëerd worden.
- Aan de rand van Warten voor bezoekers van ons dorp en eigen inwoners.
- Achter de boomgaard van het museum. Niet alleen voor bewoners, maar ook voor bezoekers van het Earmhûs en Greidbuorkerij. Meenemen in de plannen voor de herinrichting van de Rounwei.

Het aantal elektrische auto's neemt toe. In Warten is slechts één laadpaal. Inmiddels is aan de gemeente gevraagd meer laadpalen in ons dorp te plaatsen.

Openbaar vervoer

Het behoud van de bestaande busverbinding naar Leeuwarden is noodzakelijk voor de kinderen die vanuit Warten naar Leeuwarden op school gaan, alsmede voor oudere inwoners die voor voorzieningen naar de stad moeten. Het is daarom dat Dorpsbelangen betrokken dient te blijven bij de periodieke aanbesteding voor het openbaar vervoer. Hierover zijn contacten met de provincie Friesland.

De bushalte op het Stoombootshaed is geen ideale locatie. De bus rijdt door het dorp en staat in de winter vaak stationair te draaien i.v.m. verwarming in de bus. Ook is het door de vele geparkeerde auto's voor de bus lastig manoeuvreren in het dorp. Daarnaast beperkt het hoogteverschil in de bestrating van de bushalte het gebruik van ons dorpsplein. De wens is om de bushalte te verplaatsen naar een locatie net buiten het dorp. Een goede locatie zou de Rounwei zijn.

Bruggen

Warten heeft twee bruggen. Een provinciale brug, die wordt bediend vanuit het brugbedieningscentrum It Swettehûs. En een gemeentelijke brug in het dorp zelf, die door een brugwachter ter plekke wordt bediend. In 2021 is met succes voorkomen dat ook deze brug op afstand bediend zou worden. Argumenten die daarbij overtuigend zijn geweest: geluidsoverlast, het verdwijnen van aanmeerplekken van omwonenden en dagjesmensen die niet meer zo makkelijk met de boot zouden kunnen aanmeren voor een bezoek aan het dorp, wat ten koste zou gaan van de horeca. Maar ook de privacy van omwonenden in verband met camera's, microfoons en luidsprekers. Daarnaast zijn wij van mening dat het een aantasting is van de uitstraling van het centrum van het dorp door de hoge palen met camera's.

Fietspad

Vanuit Warten gaat één fietspad via Wergea naar Leeuwarden en één langs de Wâldwei via het aquaduct Langdeel. Veel jongeren uit Warten die naar het voortgezet onderwijs in Leeuwarden gaan maken dagelijks gebruik van deze fietspaden. Fietsers naar Grou kunnen sinds 2020 gebruik maken van een nieuw fietspad.

Het fietspad naar Garijp lijkt op de agenda van 2024 te staan. Nu moet nog op een drukke, gevaarlijke weg worden gefietst. De weg via de Meagere Weide en de Stûkloane naar de Fonejacht is veiliger dan via de Stûkenwei, maar wordt slecht aangegeven.

Zorg en Welzijn

Voor de basisgezondheidsvoorzieningen als de huisarts, griepvaccinaties en de zitting van de trombosediensdienst moet worden uitgeweken naar de omliggende dorpen zoals Wergea en Garyp. Voor veel andere gezondheidsvoorzieningen zijn de inwoners van Warten aangewezen op Leeuwarden. Wanneer Warten zou beschikken over een multifunctioneel centrum is het wellicht mogelijk bepaalde gezondheidsvoorzieningen naar Warten te halen.

Inwoners van Warten die bepaalde dingen zelf niet (meer) kunnen uitvoeren zijn aangewezen op hulp van burens. Er is op dit moment geen 'Meitinker' in Warten waar bewoners terecht kunnen voor advies, hulp en ondersteuning die werd gegeven met betrekking tot vragen of zorgen waar ze zelf of met hun omgeving niet meer uitkomen. Denk daarbij aan: werk en inkomen, wonen, zorg en welzijn, jeugd en gezin, bewoners met schulden, relatieproblemen, verslaving of een lichamelijke beperking. Bij het vinden van een passende oplossing wordt actief samen gewerkt met bewoners, vrijwilligersinitiatieven en andere professionals.

Ouderen

Er is een toenemende behoefte aan voorzieningen voor ouderen. Senioren met een zorgbehoefte moeten van de overheid zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen met ondersteuning van informele en formele zorgverleners. Daardoor worden er hogere eisen gesteld aan de (lokale) woonomgeving. In Warten is het aanbod van (zorg)voorzieningen beperkt.

Dorpsbelangen omarmt het idee van de 'Warme huiskamer' dat in een aantal omliggende dorpen al bestaat. Een 'Warme huiskamer', een knussere ruimte waar (alleenstaande) inwoners elkaar kunnen ontmoeten, een spelletje spelen en kosteloos verblijven. Het kan de eenzaamheid tegen gaan.

Jeugd(soos)

De jeugd van 6-18 jaar kan gebruik maken van de jeugdsoos, De Roekeflecht in It Iepen Stee aan de Schoolstraat. Er is een wisselend bestuur van ca. 10 fanatieke vrijwilligers. Elke maand zijn er een variatie aan thema feesten van een cocktail night tot live muziek. Het ene jaar is er een spokentocht en het andere jaar is een nieuwjaarsduik. Het seizoen wordt altijd afgesloten met een barbecue en live muziek voor jong en oud. Er was altijd 1x per jaar een gezamenlijke vergadering. Deze is helaas de laatste jaren niet door gegaan. De intentie is om dit op te pakken.

AED

Op drie locaties in het dorp is een AED geplaatst. Te weten bij de brug in het dorp, Scheepswerf Bijlsma en twee bij de Jachthaven Wartena. Hulp bieden binnen zes minuten na een hartstilstand redt levens. Een groep van opgeleide hulpverleners wordt automatisch opgeroepen bij een melding aan 112.

2. Behoud van gemeenschapsgevoel

Warten is ...

Een bruisend dorp met negen buurtverenigingen en een groot verenigingsleven. Op het gebied van sport en cultuur is er van alles te beleven. Daarnaast is er WartenactieF, een enthousiaste groep vrijwilligers die verschillende activiteiten in het dorp coördineert.

Vrijwilligers

De sociale samenhang is van oudsher sterk; er is vanzelfsprekende betrokkenheid, burenhulp en mantelzorg. Maar het zijn vaak dezelfde mensen die zich melden voor dit onbetaalde werk. Het wordt steeds lastiger om nieuwe vrijwilligers te vinden waardoor de belasting op de huidige vrijwilligers toeneemt.

Vrijwilligerswerk kan het welzijn en saamhorigheid van bewoners versterken. Zo kan het eenzaamheid tegengaan en contacten opleveren die een helpende hand kunnen bieden.

OMNI-vereniging

In Warten worden veel activiteiten georganiseerd. De vele verenigingen hebben allen een eigen bestuur. Voor al deze besturen zijn vrijwilligers nodig. Mede gezien de kleine omvang van de gemeenschap wordt het steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden voor de bestuursfuncties. Dit kan een gevaar zijn voor het voortbestaan van een vereniging. Één van de oplossingen is het opzetten van een OMNI-vereniging. Dit verkleint de belasting van de huidige groep vrijwilligers.

Dit betekent dat er mogelijk weer ruimte komt voor meer vrijwilligers op andere gebieden.

Vanuit SV Sparta, Tennisvereniging Warten en ijsclub de Harmonie is daarom een initiatief gestart voor het oprichten van een OMNI- vereniging in Warten. Naar aanleiding van een toetsing onder de verenigingen in Warten is gebleken dat het merendeel van de verenigingen achter dit initiatief staat. Taken als administratie en financiën kunnen op deze manier gezamenlijk worden uitgevoerd. Ook plannen en activiteiten kunnen beter op elkaar afgestemd worden. In januari 2023 zijn de statuten van de nieuwe OMNI-vereniging aangeboden bij de notaris.

Dorpshuis

Warten mist een geschikt onderkomen dat voor meerdere doeleinden ingezet kan worden. Er is behoefte aan een multifunctioneel dorpshuis, dat alle activiteiten en plannen vanuit de verenigingen, initiatieven en het dorp kan ondersteunen.

Dorpsbelangen is niet verantwoordelijk voor het voortbestaan van de verenigingen. Maar hecht grote waarde aan de leefbaarheid van het dorp en dus ondersteunt Dorpsbelangen het opzetten van een OMNI vereniging alsmede een multifunctioneel dorpshuis.

Dorpsplein

Warten mist een echt dorpsplein. Het Stoombootshaed, waarvan gehoopt werd dat het als dorpsplein kon fungeren, wordt nu voornamelijk als parkeerplein gebruikt. Om van deze plek een echt dorpsplein te maken moet gekeken worden naar een andere vormgeving en inrichting. Onder andere naar de bushalte die nu beperkend werkt in verband met hoogteverschil in de bestrating.

Werkgelegenheid en bedrijvigheid

Dorpsbewoners geven aan dat er meer ruimte nodig is voor kleine bedrijven in en buiten het dorp. Opties waarover wordt nagedacht zijn een

- Kleinschalig bedrijventerrein, waar werken en wonen mogelijk is.
- Verzamelgebouw voor kleine bedrijven en starters.

Met de verwezenlijking van bovenstaande plannen hoeven (jonge) bewoners niet buiten het dorp te verhuizen, wordt de authenticiteit van het dorp behouden en initiatief gewaardeerd. Dorpsbelangen staat open voor ideeën en kan als intermediair fungeren naar de gemeente

Behoud karakter dorp

De voormalig scheepswerf 'De oude Helling', de Greidbuorkerij en het Earmhûs zijn beeldbepalend voor de uitstraling van het dorp. Bij 'De oude Helling' stonden houten schiphuizen en aanlegsteigers voor kleine bootjes en een passantensteiger. Door een recente ontwikkeling zijn hier vijf historische vrachtschepen, nu met woonbestemming, voor in de plaats gekomen. Om het karakter en het aanzicht van Warten te bewaken is het nodig de spaarzame, veelal historische open ruimten niet te bebouwen en de bestratingen, parkeerplaatsen, verlichting en openbaar groen daar op aan te laten sluiten.

Bij de herinrichting van de Rounwei moet vooral aandacht worden gegeven aan het feitelijk gebruik van de openbare ruimte, de veiligheid en de uitstraling. Geparkeerde auto's maken de weg te smal voor normaal verkeer en de stoep moeilijk begaanbaar voor voetgangers.

Doarp yn it Grien

Onder de vlag van Dorpsbelangen is een commissie is 'Doarp yn it Grien' gevormd die zich inzet voor het groen in het dorp. Een commissie die acties initieert om de groenvoorziening in ons dorp verder te optimaliseren.

Bij de aanleg van het fietspad naar Grou is door de gemeente een ecologisch bijenlint gecreëerd. Door 'Doarp yn it Grien' zijn twee bijenhôtels in Warten geplaatst. Een daarvan staat aan het begin van het fietspad vanaf Warten naar Grou. De andere staat aan de andere kant van Warten bij de ingang van het dorp vanaf de Jachthaven.

Daarnaast wordt sinds 2020 jaarlijks door Dorpsbelangen bloembakken gekocht die op diverse plekken in de dorpskern worden opgehangen. De verzorging wordt door vrijwilligers in het dorp gedaan.

Website

De website van Warten is opgezet in opdracht van Dorpsbelangen en de ondernemersvereniging. Deze is voor en door inwoners en bevat informatie m.b.t. ondernemers, verenigingen en activiteiten in het dorp. De website is met name ook geschikt voor de toeristen die ons dorp bezoeken.

3. Recreatie en Toerisme

Warten heeft...

- Een goede naam op het gebied van scheepsbouw, reparatie, winterberging en onderhoud.
- Verhuurbedrijven van plezierjachten
- Jachthavens
- Horeca
- Logies

Jaarlijks passeren veel toeristen Warten: al wandelend, met fiets, boot, motor of auto. Met Nationaal park De Alde Feanen als onze achtertuin en de stad Leeuwarden vlakbij, is Warten de perfecte uitvalsbasis. Toerisme biedt in Warten o.a. werkgelegenheid aan de jachthavens & jachtwerven, bootverhuurbedrijven, horeca en de verschillende verblijfsmogelijkheden zoals B&B en camping.

De aanwezigheid van toeristen brengt levendigheid met zich mee en houdt bepaalde voorzieningen in stand. Tegelijkertijd moet toerisme niet ten koste gaan van de rust, ruimte en leefbaarheid in ons dorp. Het is daarom dat het stimuleren van toerisme moet samengaan met het behoud van het eigen karakter van Warten. Het betrekken van bewoners bij bestemmingsontwikkeling is een voorwaarde om de identiteit en cultuur te laten groeien in plaats van aan te tasten.

Watersport

Nederlandse zomers worden warmer, droger en gaan langer duren. Hierdoor wordt de aantrekkelijkheid van Nederland als vakantiebestemming groter, zeker vlakbij het water. Warten speelt graag in op deze ontwikkeling.

Hiervoor willen we de mogelijkheden van onderstaande punten onderzoeken:

- Realiseren meer passantenplaatsen.
- Plaatsen voorzieningen als stroom, water en WiFi, bij de passanten plaatsen (ook de huidige)
- Uitbaggeren Wartenster Wiid. Hiermee kunnen we jeugdzeilen en/of plekken voor Marrekrite mogelijk maken.

In het dorp

Midden in het dorp aan het Stoombootshoed zijn passantenplaatsen. Hier zijn inmiddels stroompunten gerealiseerd. In de voormalige 'brandweerkazerne', een authentiek gebouwtje, is een sanitaire voorziening aanwezig.

Jachthavens

Warten heeft meerdere jachthavens. De grootste is gelegen aan de Rogsloot, Stichting Jachthaven Wartena. Deze heeft veel voorzieningen zoals een speeltuin, water en stroompunten, wasgelegenheid, wasmachine, droger en Wifi. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een nieuw sanitair gebouw, havenkantoor. Op deze plek verwelkomen we jaarlijks veel passanten.

Wandelen

In en om Warten is het heerlijk wandelen voor toeristen en bewoners. Dagelijks wandelen verbetert de conditie, ontspant en is makkelijk te doen. Daarom zetten Dorpsbelangen en Doarp yn it Grien zich in voor meer wandelpaden in en om Warten

Onlangs is er door Doarp yn it Grien i.s.m. Wergea en Warstiens een nieuw wandelpad aangelegd, het Jornapaad. Maar er zijn meer mogelijkheden zoals langs het water. We zouden daarom graag een uitbreiding zien van de huidige mogelijkheden. Te denken valt aan:

- Bij de nieuwbouw achter 'Oer de Barten', een wandelroute om de wijk heen.
- Naar de Krúswetters en langs PM kanaal richting de Fônejachtbrug. Deze dient nader onderzocht te worden.

Bij de aanleg van deze wandelpaden dient zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met rollator, rolstoel en kinderwagen.

Fietsen

In de omgeving van Warten zijn volop mogelijkheden om te fietsen. Een aantal fietsroutes waarin Warten is opgenomen zijn:

- Swalkroute : 40 km
- Fietsroute door Nationaal Park de Oude Venen : 46 km
- Fietsroute Fryske belibbing rondom Leeuwarden : 59 km
- Pontjesroute, de 8 van Grou : 41 km

Deze routes staan op de website van Warten.

Fietsvoorzieningen

Omdat er tegenwoordig steeds meer gebruik wordt gemaakt van elektrische fietsen is de vraag naar oplaadpunten toegenomen. Onlangs is daarom bij restaurant 'de Kok en de Walvis' een oplaadpunt met zes oplaadplekken gerealiseerd.

Fietsverhuur

Als passant in de jachthaven en als gast bij B&B Wartena Hoeve is het mogelijk tijdens het verblijf een fiets te huren en de omgeving te verkennen.

Fietspont

Door de aanwezigheid van voet –en fietspont 'De Oerhaal', varend op zonne-energie, naar Earnewâld is Warten opgenomen als ANWB fietsknooppunt. De fietspont wordt beheerd en bediend door vrijwilligers uit het dorp. In het zomerseizoen wordt er veel gebruik gemaakt van de fietspont. In 2022 zijn er ruim 12.000 personen over gezet. De fietspont is onderdeel van de zogenaamde 'Pontjesroute'.

Praamtochten

Het is mogelijk om een rondvaart met een praam te maken door Leeuwarden en Nationaal Park De Alde Feanen. Dit kan via het museum of de activiteiten boerderij de Wartenster.

Museum

De Stichting Museum Warten is eigenaar van en beheert

- De Oude Greidbuorkerij, met historische hooikap
- Het Earmhûs
- Bijbehorende gronden, waaronder een boomgaard met zeer oude fruitbomen en rassen.

Er is een belangrijke samenhang met buurt, dorp en het nabijgelegen natuurgebied de Alde Feanen. Warten, Brêge tusken natuer en stêd. In het museum wordt het verhaal verteld over het overleven in, aan en op het water in een omgeving van riet-, veen- en graslanden.

Na jaren van fondsenwerven en voorbereiding, is de grote opknapbeurt van de Greidbuorkerij begonnen en door een erfenis van mevrouw Hoederop-Jaarsma, kan nu ook het Earmhûs worden gerestaureerd. Duidelijk zichtbaar is de slechte staat van het schilder- en houtwerk van o.a. de ramen en dakgoten. Maar ook de kapotte schoorsteenkapen worden gerepareerd. De beschikbaar gestelde gelden zijn t.b.v. speciale projecten. Voor lopende zaken blijven bijdragen vanuit Dorpsbelangen, de Gemeente en Provincie noodzakelijk.

Net zoals veel Wartensters heeft ook Museum Warten met zijn oude gebouwen last van de extreem hoge energieprijzen. Om de gasrekening van het Earmhûs wat te drukken is begonnen met isoleren.

Officieel is het museum open op woensdag, zaterdag en zondag. Dit is niet altijd haalbaar vanwege onvoldoende gastvrouwen en- heren. Momenteel wordt er gewerkt aan een visie voor de toekomst van het museum en vindt PR plaats via de website en sociale media.

Museum Warten levert traditiegetrouw ook een bijdrage aan de verhalenavond en heeft afgelopen jaar meegedaan aan de museumnacht.

4. Dorpsbelangen Warten

De vereniging Dorpsbelangen is er voor en namens de inwoners van Warten en zet zich in voor het behoud, verbeteren en/of vernieuwen van de leefomstandigheden in het dorp.

Het bestuur handelt binnen het kader dat aangegeven wordt door de statuten en het huishoudelijk reglement. Naast het bestuur zijn nog verschillende commissies/ werkgroepen actief. Deze groepen werken binnen de grenzen van een reglement, dat speciaal voor hen is opgesteld.

De leden kiezen, indien dit aan de orde is, op de jaarlijkse ledenvergadering een bestuurslid. De bestuursleden hebben drie jaar zitting, en zijn daarna herkiesbaar. Op de algemene ledenvergadering van Dorpsbelangen leggen ook een aantal verenigingen verantwoording af die geen leden, dus ook geen ledenvergadering hebben. Dit zijn WartenactieF, de dorpskrant 'Kommune' en Jeugdsoos 'De Roekeflecht'.

Dorpsbelangen streeft ernaar om

- De leefbaarheid in Warten te behouden voor al haar inwoners
- De onderlinge betrokkenheid te vergroten en vrijwilligerswerk te stimuleren en te behouden.
- Een verbindende factor te zijn en de belangen van inwoners te behartigen op provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.
  - Het gemeentebestuur neemt contact op met het bestuur als er onderwerpen spelen die betrekking hebben op Warten.
  - In de jaarlijkse dorpschouw wordt de stand van zaken met de gemeente besproken. Hier komen klachten, gebreken en suggesties voor verbetering aan de orde. De gemeente kijkt met ons naar de mogelijkheden en faciliteert indien de plannen breed gedragen worden door het dorp en binnen kaders mogelijk zijn (financieel en vergunning technisch)
  - De gemeente Leeuwarden heeft een vast contactpersoon, waar Dorpsbelangen met vragen terecht kan. De contacten met andere verenigingen van naburige dorpen zijn incidenteel.

Waarover praat Dorpsbelangen met de gemeente?

- Voorzieningen en dienstverlening
- Bestemmingsplannen
- Infrastructuur
- Verkeersbeleid en veiligheid
- Sport en recreatie
- Landschap en beheer
- Water en milieubeheer
- Historische en culturele zaken
- Onderwijs en opvang

Dorpsbelangen houdt de inwoners op de hoogte van hun werkzaamheden via een eigen pagina in de dorpskrant de 'Kommune' en de website Warten.nl.